

nu!

De theatermakers Geert Lageveen en Leopold Witte van Orkater zijn voor hun nieuwe theatervoorstelling op zoek naar 'de onderstroom' op Kamp Holland in Uruzgan. In hun visie 'onderdrukken de Nederlandse soldaten hun emoties' om met de complexe werkelijkheid om te kunnen gaan.

DOOR JORIS POLMAN

De dood zet alles op scherp

Het was steeds de vraag of ze het zouden doen of niet. 'De poort uit rijden', de ongeasfalteerde wegen op, langs qualla's, langs mogelijke berrbommen, dwars door het land dat geldt als de bakermat van de Taliban. Theatermakers Geert Lageveen en Leopold Witte hebben 'het' gedaan. De huisschrijvers van toneelgroep Orkater hebben daarmee de ultieme stap gezet in hun research voor het stuk *Kamp Holland* dat in november in première gaat.

Ze hadden er niet op gerekend dat ze ooit zelf een kijkje konden nemen op Kamp Holland. Maar Geert Lageveen en Leopold Witte zijn op 1 mei toch echt geland op de airstrip van de militaire basis in het hart van de Afghaanse provincie Uruzgan. Voor de vorm hadden ze een verzoek gestuurd naar Defensie. „We hadden geen zin in vragen als hoe kun je nou een stuk schrijven over Kamp Holland als je er niet bent geweest”, vertelt Leopold Witte, bij het grote publiek vooral bekend als Evert in *Gooische Vrouwen*.

Het duo rekende eigenlijk op een afwijzing. „Maar dan konden we in ieder geval zeggen dat we het wel hebben geprobeerd”, grijnst Geert Lageveen. Het ministerie van Defensie stemde tot hun verrassing toe. En slechts enkele weken daarna is de verschijning van 'Jut en Jul' zoals ze op het kamp worden genoemd, voor de meeste militairen inmiddels vertrouwd.

De productie *Kamp Holland* wordt geen aanklacht tegen de in Nederland omstreden missie in Afghanistan. De theatermakers willen 'slechts' een beeld geven van het leven van de Nederlandse militairen op een basis in het onherbergzame en vijandelijke gebied in het zuiden van Afghanistan.

„De missie is ontzettend complex”, zegt Leopold. „Al die jonge mensen hier dragen een enorme verantwoordelijkheid. De tegenstrijdigheden die je

hier hoort in de gesprekken die we voeren. De gecompliceerdheid van hun taken, alles vraagt om een enorme zelfbeheersing.” Geert voegt daaraan toe: „Die enorme contrasten willen we in ons stuk tegenover elkaar gaan stellen. De dood zet alles op scherp.”

Enkele weken voor het bezoek van de twee theatermakers kwamen Dennis van Uhm en Mark Schouwink om toen ze op een Improvised Explosive Device (IED) reden. Maar toch moeten de soldaten hun werk blijven doen en wordt van ze verwacht dat ze de volgende dag weer de poort uit rijden. „Wat wij merken is dat de soldaten geleerd is om heel rationeel met dit soort gebeurtenissen om te gaan”, zegt Geert. „Ze moeten wel om hun werk te kunnen doen. Hun menselijke emoties worden onderdrukt, ze kunnen angst en verdriet niet toelaten. Humor is belangrijk om je hier te kunnen afreageren. Die onderdrukte gevoelens en de humor vormen een onderstroom waar wij onze voorstelling over willen maken.”

Gaandeweg hun verblijf op Kamp Holland begon het dan ook te knagen. Leopold heeft zijn kinderen moeten beloven 'niet de poort uit te gaan'. Maar zoals op hun weblog op de site van de Volkskrant valt te lezen, voelt Kamp Holland als 'een vijfsterren openluchtgevangenis'. Met mooi weer

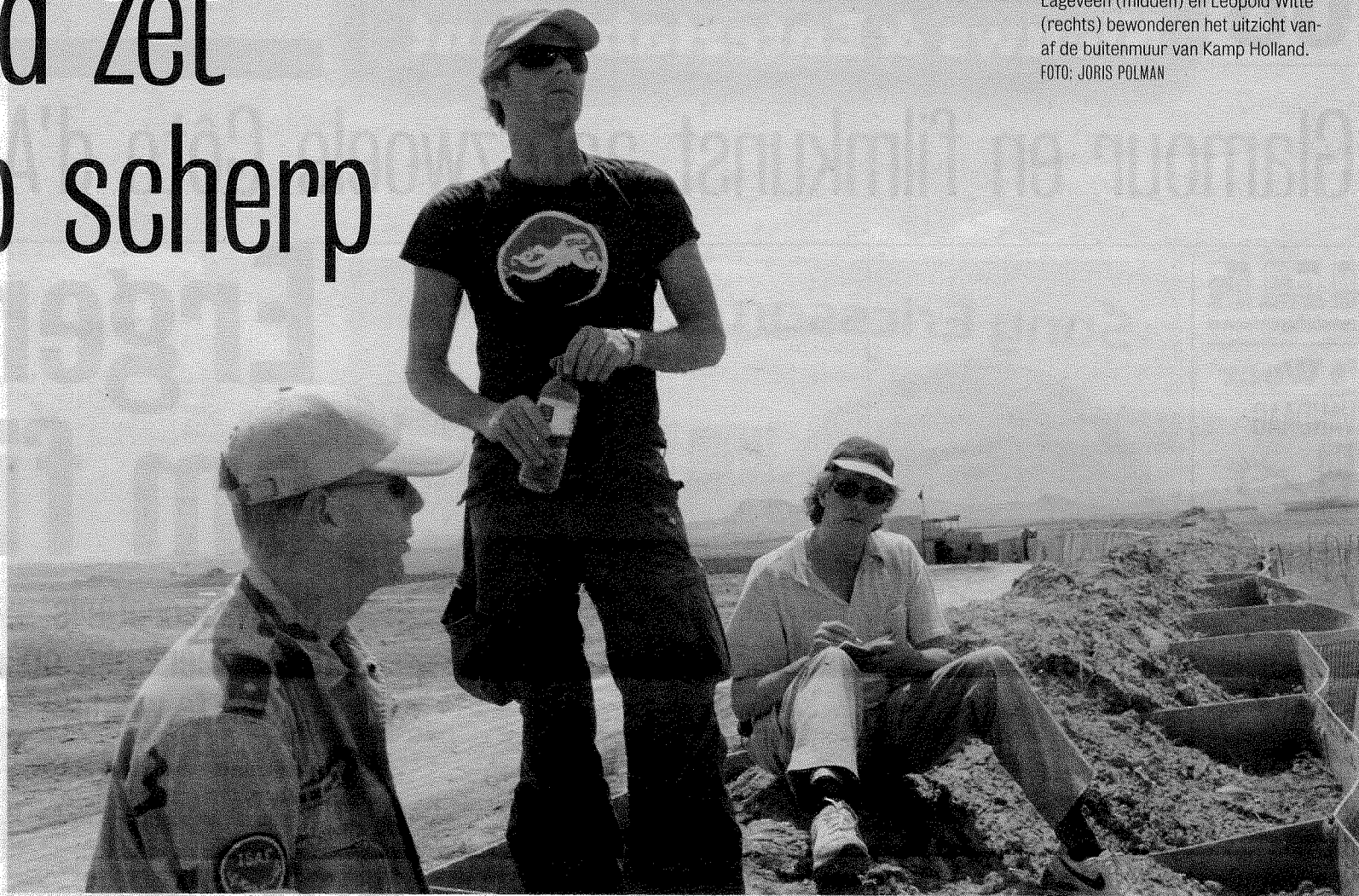
“**KAMP HOLLAND IS EEN VIJF-STERREN OPENLUCHT-GEVANGENIS**”
GEERT LAGEVEEN

en lekker eten en zeker ook genoeg spannende verhalen, dat dan weer wel.

Maar de storm van gevoelens en emoties die nou eenmaal gepaard gaat met een rit op een zwaarbewapend konvooi dwars door het weerbarstige Uruzgan bleef de huisschrijvers van Orkater aantrekken. De spanning en de concentratie vlak voor de colonne vertrekt, de mechanische routine tijdens de controles op berrbommen, de wrange humor om de bovenmenselijke druk van de dreiging te relativeren en de opluchting van een behouden terugkeer. Cruciale ingrediënten voor een geslaagde theaterproductie. En dus zijn ze gegaan. Het heeft alvast een indringend verslag op hun weblog opgeleverd.

Wie met Witte en Lageveen spreekt en wie hun weblog leest, merkt meteen dat ze anders naar de bizarre werkelijkheid in Uruzgan kijken dan journalisten. Het tweetal let op 'de kleine dingen'. Ze zijn op zoek naar choreografie van het leger, naar de taal van de

De huisschrijvers van Orkater Geert Lageveen (midden) en Leopold Witte (rechts) bewonderen het uitzicht vanaf de buitenmuur van Kamp Holland. FOTO: JORIS POLMAN

soldaat, naar het alledaagse in het extreme. Ze hebben de taak op zich genomen om dat te vertalen naar het theater. Een moeilijke klus met veel valkuilen. Romantisering van een oorlogssituatie zou een voor de hand liggend verwijt kunnen zijn.

Leopold: „Het is nadrukkelijk niet de bedoeling dat wij een politiek standpunt gaan innemen. Dat hebben we wel, maar dat gaan we niet zeggen. Wat wij willen is het verhaal vertellen van wat wij hier op Kamp Holland zien en meemaken. De vraag of je voor of tegen deze missie bent, is niet relevant. Want als je daarover begint, houdt het denken op.”

Door de gesprekken die het tweetal heeft gevoerd, loopt een rode draad. Geert: „Die jongens en meiden die hier zijn, doen dit werk niet voor de Afghanen. Ze doen het ook niet voor Nederland. En al helemaal niet voor Balkenende. Ze doen dit voor de groep waar ze mee werken. Ze doen dit voor hun maatjes.”